

כיצד "מובילים" את המורים המובילים?

אדם לפסטיין, דנה ודר-וייס, איריס טבק ועליזה סיגל

המעבדה לחקר הפדגוגיה

המחלקה לחינוך

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרדוקס "הובלת" המובילים

- כיצד לתמוך במורות מובילות תוך טיפוח המנהיגות שלהן - עצמאותן, סמכותן, והזהותן כמורות מובילות?
- ובמיוחד: כיצד לתמוך ביכולות ההנחייה של המורות המובילות תוך כדי הנחיית ישיבות צוות?
- המודלים המסורתיים של הדרכה לאו דווקא מתאימים...

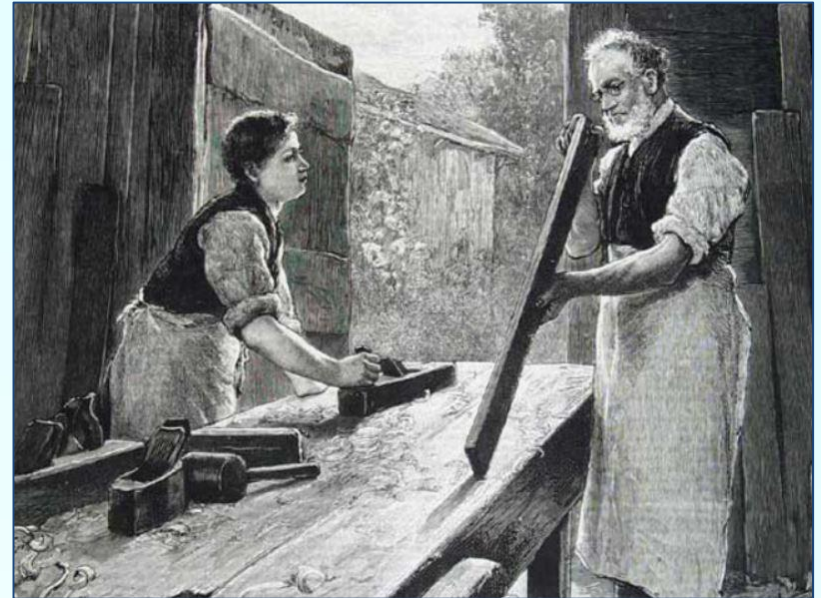

תמצית

- איך לחשוב על למידה של מורות מובילות?
- איך לחשוב על העבודה של המדריכה עם המורה המובילה?
- איך עשינו את המחקר?
- מה מצאנו?
- מה ההשלכות – למורות מובילות? למנחות שלהן?
- מה דעתכן?
- (עזרתכן במחקר חדש)

איך לחשוב על למידה של מורות מובילות?

- למידה כהשתתפות מונחית בעשייה: שולייאות
- הנחייה כהליך של מתן פיגומים, והסרתם ההדרגתית

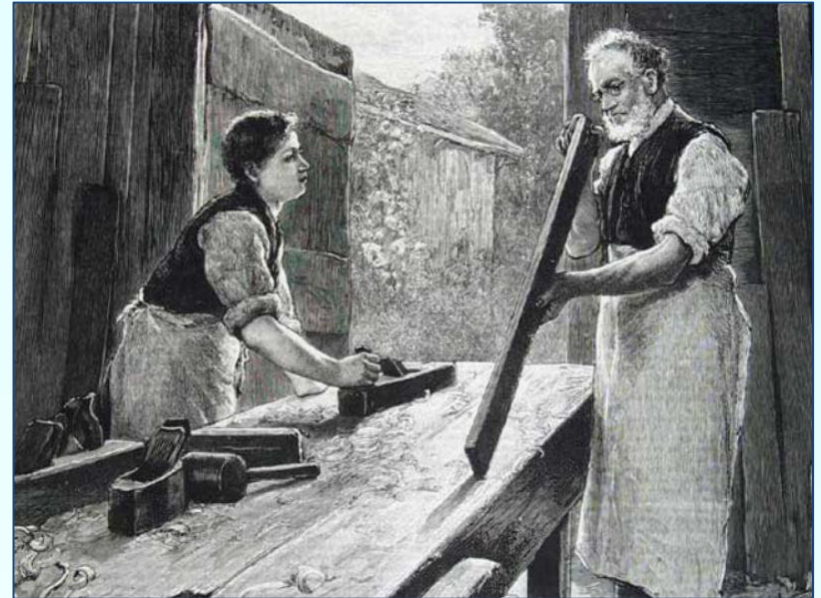
איך לחשוב על למידה של מורות מובילות?

- למידה כהשתתפות מונחית בעשייה: שולייאות
- הנחייה כהליך של מתן פיגומים, והסרתם ההדרגתית

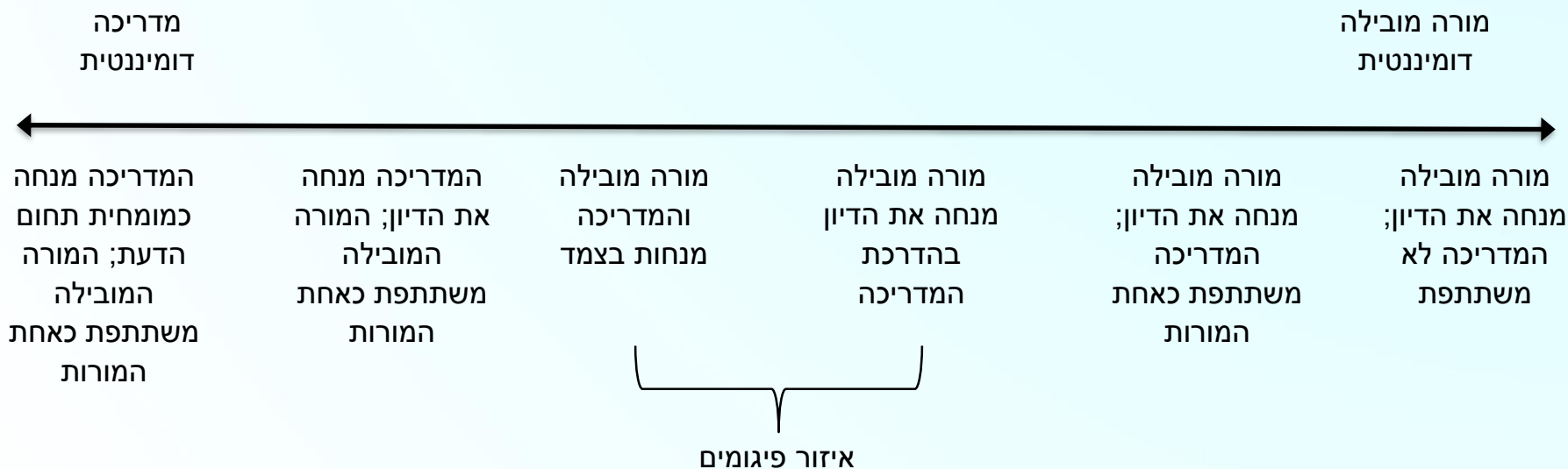
איך לחשוב על למידה של מורות מובילות?

- למידה כהשתתפות מונחית בעשייה: שוליות
- הנחייה כהליך של מתן פיגומים, והסרתם ההדרגתית
- אבל באיזו מידה המודל הזה לוקח בחשבון את היותן של המורות המובילות מנהיגות?

איך לחשוב על העבודה של המדריכה עם המורה המובילה?

- יש הרבה דרכים בהן המדריכה עשויה לתמוך במורה המובילה: תכנון משותף, ייעוץ, מתן משוב, אוזן קשבת וכו'.
- תוך כדי ישיבות הצוות, יש מגוון תפקידים אפשריים:

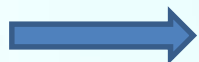
איך ערכנו את המחקר?

- נבחר צוות שליווינו בצורה אינטנסיבית: 17 ישיבות מתועדות, מתוכן 14 ישיבות בהן המורה המובילה והמדריכה נכחו (סה"כ 18.9 שעות)
- סיווג הישיבות בהתאם לתפקידים של המורה המובילה והמדריכה
- ניתוח מעמיק של אירועים בהם המורה המובילה השפיעה על חלוקת התפקידים ו/או אופי התמיכה שקיבלה מהמדריכה.

מה מצאנו?

- חלוקת התפקידים בישיבות משתנה בהתאם לנושא:
 - 5 ישיבות ממוקדות דיסציפלינה מונחות על-ידי המדריכה;
 - 5 ישיבות מבוססות מתווה מונחות על-ידי המורה המובילה.
- יש ציפייה שהמורה המובילה תנחה, ושהמדריכה תיסוג.
- המורה המובילה משפיעה ומעצבת את הפיגומים שהיא מקבלת: מבקשת, מתנגדת, מתזמנת. גם הצוות משפיע על התפקידים שלה ושל המדריכה.
- התנאים לחוללות (agency) של המורה המובילה: הצוות, בעלות על הייצוגים, ציפיות מוסדיות, סימטריות יחסית, המתווים.

דורית: **ליאת, את לוקחת את המושכות?**

ליאת: אבל את רוצה להציג את הרציונל וזה?

דורית: לא, בואי נתחיל עם זה ואחרי זה...

את רוצה שקודם נספר מה...

ליאת: **לא, לא, בואו נתחיל, בואו נתחיל
בבקשה בנות.**

ליאת: או קיי, יש איזשהי סוגיה שאתם רוצים
שעולה לכם מהצפייה בשיעור?
מהנושא של השיעור,

יש איזו סוגיה שאתם רוצים שככה נפתח אותה ונדון בה?

[5 שניות שתיקה]

ליאת: איזשהו...

דורית: [בשקט] את היית רוצה שנדון באיזה סוגיה? →

ליאת: אה כן, אבל מעניין אותי לראות מה –
לי יש המון סוגיות עם השיעור הזה ו- →

דורית: זה השיעור שלך

טליה: אני אולי בגלל שאני מהקטנים, כפרה עליך →

ליאת: [צוחקת] לא היית בגדולים

טליה: לי קצת חסרה המחשה
והייתי אפילו בטבלה...

דורית: ...בא נציג מהקבוצה או
שניים שלושה ילדים מארגנים [את הצורות]
ואחרים

ליאת: כן →

דורית: אומרים את הכותרות

ליאת: או קיי →

דורית: והם צריכים להגיד
אם זה נכון או לא נכון

ליאת: אז זה - →

אני יכולה להעלות את הדילמות שלי
שהיו לי עם השיעור הזה?

דורית: בטח בטח

ליאת: או קיי

דורית: בשביל זה אנחנו...

ליאת: או קיי, אז היו לי כמה דילמות

מה ההשלכות – למורות מובילות? למנחות שלהן?

- שינוי תרבותי: המורה המובילה אחראית על תהליך ההדרכה שלה, ומובילה אותו
- רגישות להשפעת ההדרכה על סמכות המורה המובילה בתוך הצוות
- תיאום ציפיות ותיאום תפקידים
- הדרכה מחוץ לישיבת הצוות, ואתגר מציאת זמן להדרכה

מה דעתכן?

- על הניתוח שהצגתי?
- הניסיון שלכן בנושא?
- על התפקידים של המורה המובילה והמדריכה בהנחיית ישיבות צוות?
- על למידה של מורות מובילות ועל מודל ההדרכה בכלל?
- על המשך המחקר בנושא?

מחקר חדש: איך חברי הצוות תופסים את הישיבה?

אנחנו מתחילים מחקר חדש!

שאלון מקוון קצרצר שמורות יקבלו כקישור בסוף היום בו
התקיימה ישיבה

איך מצטרפים:

- אנחנו נחלק בסוף המושב מכתב + טופס הסכמה למורות מובילות שיסכימו להשתתף
- נשמח אם כל מורה מובילה תיקח טפסים לצוות שלה ותחתים בישיבה הבאה את המורות שיסכימו
- אנחנו נחלק גם מעטפה מובילת עם הכתובת שלנו – צריך רק להכניס את הטפסים למעטפה ולשלוח

תודה רבה,

alefstein@gmail.com

פרסומים וכלים ניתן למצוא (בינתיים) כאן:

<http://dialogicpedagogy.com/cultivating-discourse/>

ובקרוב כאן:

(**"הפנים לשדה"**) **<http://in.bgu.ac.il/humsos/pedagogy>**

לקראת שיח פדגוגי מקצועי פורה מטרות

- התבוננות בפרקטיקה וחשיבה כיצד לשפר אותה, כולל טיפוח:
 - רגישות - לזהות בעיות והזדמנויות.
 - פרשנות - להבין את המתרחש, הגורמים וההשלכות שלו.
 - רפרטואר רחב וגמיש של שיטות הוראה
 - שיקול דעת לבחור את אפשרות הפעולה המתאימה ביותר
- מחויבות לתלמידים, ללמידה ולהישגים חינוכיים שאפתניים
- ידע תוכן, פדגוגי ופדגוגי-תכני
- שיתוף פעולה ותמיכה הדדית

שיח מקצועי פדגוגי פורה - מאפיינים

- שיתוף בבעיות ובדילמות (problems of practice) ודיון ביקורתי בגורמים, השלכות ואפשרויות פעולה
- עיגון הדיון בעדויות מהכיתה, ומלמידתם וחשיבתם של התלמידים (Horn, 2015)
- עמדה חקרנית: תיאור קודם לניתוח קודם להערכה קודם לבחינת דרכי פעולה
- תמיכה חברתית-רגשית תוך כדי אתגור רעיונות
- מסגור בעיות שמזמן פעולה (Horn, 2015)
- ריבוי נקודות מבט, ומתח פורה ביניהן (מחלוקות)

שיח מקצועי פדגוגי פורה – תנאים מסייעים

- משאבי מקום וזמן
- משאבי ייצוג
- משאבי ידע
- אקלים חברתי תומך (גם בביקורת)
- נורמות שיח של הקשבה, השתתפות ומחויבות הדדית
- סדר דיון, מיקוד וקוהרנטיות
- מנהיגות מנחה (facilitative leadership)